

Jiří Beránek

Sochař a kreslíř Jiří Beránek se narodil 21. listopadu 1945 v Borkovicích (jižní Čechy). Studoval na Střední odborné škole výtvarné v Praze a na Akademii výtvarných umění v Praze (prof. Vincenc Makovský, prof. Karel Lidický). V současné době vede sochařský ateliér na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Samostatně vystavuje od roku 1969, kolektivních výstav se účastní od roku 1973. Je autorem objektů pro církevní prostory (Libčeves, Litoměřice, Mohelnice, Hradec Králové, Uherský Brod) i exteriéry (pískovna Lemberk, Hitfeld u Hamburku). Svými díly je zastoupen ve sbírkách NG v Praze, GHMP, AJG v Hluboké nad Vltavou, Galerii Klatovy/Klenová, MG v Brně a Vlastivědném muzeu v Šumperku. Člen volného seskupení 12/15 Pozdě, ale přece. V roce 1991 získal stipendium Jackson-Pollock Krasner Foundation New York. Žije a pracuje v Praze – Kolodějích.

Zdá se, jako by současnost rezignovala, plná obav z uměleckého díla, které trvá, na nesnadnost cesty a často dává najevo, že svět, a tedy i umělecké dílo v něm, nemá tajemství. Umění se stalo činností mezi jinými činnostmi, a oproti nim snad nepotřebuje ani tolik zručnosti. Nestal se nám svět už spíše předmětem mezi předměty, než výzvou? Výmluvným se v této souvislosti zdá podtitul v záhlaví jednoho současného měsíčníku – „návod k použití světa.“ Je to jistě tak, pokud přijmeme jeho dnes mediální, obrazový povrch za svět sám. Ale přeci již Hérakleitos věděl, že „příroda „fysis“, můžeme také dosadit slovo svět“, se ráda skrývá“. A skrytost je i na počátku jednadvacátého století podstatnou vlastností světa. Možná i proto, že alespoň umělec pociťuje toto skrývání se světa, vrací se k tomu prazákladnímu i dnes podobou člověka, která nám ne náhodou připomíná naše archaické hérakleitovské zakořenění.

V pohledu toho, co bylo současníky trefně označeno, bez špetky ironie, jako umělecký provoz, se jeví vytváření soch jako pošetilé a s ohledem na dobrou pověst v tomhle provozu i riskantní. Přesto dnes Jiří Beránek vystavuje sochy, trojrozměrné podoby věcí našeho světa. I dnes, i když skrytě, je důležité, že prapůvodně to směly být pouze podobizny bohů nebo héroů. Možná i proto nehledí Jiří

Beránek na to, co se dnes má, co se „slyší“, nesleduje hřeben mediálně viditelné vlny. Vyslovuje jen vlastní palčivý pocit existence, ve figurách, v podobách i komplikovaných architekturách objektů strhává roušku, která snadně třpytnou všedností zakrývá opravdové promlouvání světa.

Sochařské dílo Jiřího Beránka se již rozlilo do velké šířky. Každá výstava vždy znovu upozorňuje na to, že jeho cílem nikdy nebylo cizelovat formální aparát a lpět na jeho způsobech a druzích. Ač jeho učitelé byli Vincenc Makovský a Karel Lidický neodvítela se jeho tvorba po nějaké přímé linii popsitelné jako tradice a avantgarda, od figury ke konceptu. Ukázalo se, že Beránek se nezajímá o formální, lineárně vnějšně konstruovanou integritu své tvorby, ale o integritu vnitřní, spirituální. Svým dnes již rozsáhlým dílem dává najevo, že umění, tato věc pohříchu ve světě proměněném v každodenní praktikování nad jiné neužitečná, je pro něj především duchovním zápolením člověka o sebe samého.

Právě proto může Jiří Beránek takřka v jedné chvíli pracovat přímo s krajinou jako sochou, vytvářet objekt jako bezčasý tesař, nebo modelovat figuru, pro níž se používá dnes zlehčující označení tradiční. Je zřejmé, že Jiří Beránek je dnes ode všech kategorizací osvobozen.

Ivan Neumann

Země a voda, (z cyklu Živly), 1989, sklo, rašelina, kámen, dřevo, 80 x 80 x 60 cm